

Til alle høringsparter

J.nr. 2026 - 113655
Ref. DITKR
Den 23. oktober 2026

Høring over udkast til delprogram for luftovervågning under NOVANA

Miljøstyrelsen sender hermed udkast til luftovervågningsprogrammet for 2027-2033 i offentlig høring.

Miljøstyrelsen skal venligst anmode om at modtage eventuelle høringssvar senest:

Den 15. november 2026

Baggrund

I oktober 2024 blev et nyt luftkvalitetsdirektiv ((EU)2024/2881) vedtaget. Det nye direktiv erstatter de to gældende luftkvalitetsdirektiver 2008/50/EF og 2004/107/EF og skal være implementeret i dansk ret senest d. 11. december 2026. En revideret luftkvalitetsbekendtgørelse har været i høring og forventes udstedt med ikrafttrædelse 11. december 2026. Høringen over den reviderede luftkvalitetsbekendtgørelse kan findes via følgende link: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/71326>.

Det nye luftkvalitetsdirektiv stiller skærpede krav til luftovervågningen både ift. målinger og modelberegninger af luftkvaliteten. Det betyder, at det gældende overvågningsprogram for luftkvalitet skal revideres, så det opfylder de nye bestemmelser. Det nye overvågningsprogram skal idrives d. 1. januar 2027, for at Danmark lever op til kravene i luftkvalitetsdirektivet.

Luftovervågningsprogrammet er et delprogram under den Nationale Overvågning for Vandmiljø og Natur (NOVANA). Den nuværende NOVANA programperiode løber fra 2023-2027, hvilket betyder, at luftovervågningsprogrammet, som følge af det nye luftkvalitetsdirektiv hermed revideres et år tidligere end de resterende delprogrammer under NOVANA. Når den nye programperiode for NOVANA starter i 2028, indsættes det reviderede delprogram for luftovervågningen i det samlede NOVANA program, der løber til og med 2033.

I luftovervågningsprogrammet overvåges luftkvaliteten i forhold til folkesundheden, hvor der fokuseres på luftkvaliteten i byer og dennes påvirkning af menneskers helbred. Der er i overvågningsprogrammet desuden fokus på luftforureningen over danske land- og havområder, hvor der bestemmes den atmosfæriske tilførsel af eutrofierende (kvælstofholdige forbindelser), forsurende (primært svovlforbindelser) og et mindre antal miljøskadelige stoffer til danske økosystemer.

Nye krav til luftovervågningen

I det reviderede luftkvalitetsdirektiv er grænseværdierne for luftkvalitet blevet strammet, og kravene til luftovervågningen er blevet skærpet for så vidt angår målinger og modelberegninger. De vigtigste nye krav til overvågningsprogrammet omfatter:

Etablering af overvågningssupersites: Det er et nyt krav i det reviderede direktiv, at der skal etableres såkaldte overvågningssupersites, som er målestationer, hvor der indsamles detaljerede, langsigtede måledata om både de klassiske regulerede forureningsstoffer og nye stoffer, som skaber stigende bekymring for folkesundheden, som fx ultrafine partikler (UFP). Det er et krav i direktivet, at de nye supersites skal placeres i landbaggrund og i bybaggrund, hvor antallet af stationer afhænger af landets størrelse og befolkningstæthed. I Danmark skal der være i alt to overvågningssupersites. Den eksisterende landbaggrundsstation ved Risø og den eksisterende bybaggrundsstation i København udbygges til supersites, så der fremover overvåges en række stoffer, som tidligere ikke er målt på de to stationer.

Overvågning af nye stoffer: Det bliver obligatorisk at måle UFP, black carbon (BC), ammoniak (NH_3) og kviksølv (Hg). Alle de nye stoffer skal måles på de nye overvågningssupersites. For UFP gælder endvidere, at der skal måles UFP på en "hotspot station", hvor der er risiko for særligt høje koncentrationer fra en betydelig forureningskilde.

Etablering af UFP hotspot station: Den nye UFP hotspot station placeres tæt på Københavns Lufthavn, som er en betydelig kilde til UFP. Formålet er at indsamle data, der skal belyse, hvor store koncentrationer af UFP borgerne i nærområdet omkring lufthavnen udsættes for.

Skærpede krav til modellering og datakvalitet: Det er et nyt krav, at der i forbindelse med overvågningen kortlægges, hvilke områder målestationerne reelt dækker og er repræsentative for, dvs. hvilke områder, der har et lignende forureningsniveau som på den enkelte målestation. Dette gøres ved i langt højere grad at kombinere modelberegninger med fysiske målinger. Kravene til måle- og modelusikkerhed er desuden blevet præciseret og skærpet væsentligt.

Høringssvar

Høringssvaret bedes sendt til Miljøstyrelsen på e-mailadressen mst@mst.dk med angivelse af j.nr. 2026 - 113655 i emnefeltet og med kopi til Ditte Holmegaard Kristensen (ditkr@mst.dk).

De modtagne høringssvar, herunder afsenders navn og mailadresse, vil blive offentliggjort på Høringsportalen.

Med venlig hilsen

Ditte Holmegaard Kristensen
Specialkonsulent, Miljø og Produktion
ditkr@mst.dk